

પુર્ણા International School

Shree Swaminarayan Gurukul, Zundal

SUMMATIVE ASSIGNMENT -2 2020-21	
Grade – 5	Subject- GUJARATI
Syllabus – CH-7,8,9,12,13,14	FROM TEXTBOOK

[READING SECTION]

એક નાની નદી હતી. નદી પર લાકડાનો સાદો પુલ બાંધેલો હતો. આ પુલ સાંકડો હતો. પુલને કઠેડો ન હતો. તેના પરથી સામસામે બે જણ પસાર થઈ શકતા ન હતા. એકવાર આ પુલ પર સામસામે બે છેડેથી બે કૂતરા આવ્યા. તેઓ એકબીજાને રસ્તો આપવા તૈયાર ન હતા અને પાછું જવા પણ તૈયાર ન હતાં. બંને ઝઘડી પડ્યા અને નદીમાં પડી ગયા. માંડ કિનારે પહોચ્યાં. થોડીવાર બાદ પુલના બંને છેડેથી બે બકરી આવી. બકરી સમજૂ હતી. એક બકરી નીચે બેસી ગઈ અને બીજી બકરી તેના પરથી આગળ ચાલી ગઈ પછે નીચે બેઠેલી બકરી ઊભી થઈને ચાલવા લાગી.

- પ્રશ્નો
- 1) નદી પર શું બાંધેલું હતું ?
 - 2) આ પુલ કેવો હતો ?
 - 3) પહેલા પુલના છેડેથી કોણ આવ્યું ?
 - 4) નદીમાં કોણ પડી ગયું ?
 - 5) બકરીએ પુલ કેવી રીતે પસાર કર્યો.

2) હવાનું પ્રદૂષણ, પાણીનું પ્રદૂષણ તેમ અવાજનું પ્રદૂષણ પણ દિનપ્રતિદિન વધતું જાય છે. આ એક ચિંતાનો વિષય છે. ઘરમાં શાળામાં, સભામાં કે રમતના મેદાનમાં મોટેથી વાતો કરવી એ કુટેવ છે. એવી જ રીતે રેડિયો કે ટેલિવિઝનનો અવાજ મોટો રાખવો એ શિષ્ટાચારની વિરુદ્ધ છે. નવરાત્રિ કે લગ્નપ્રસંગે રાતે મોડે સુધી કાનનાં પડદા તોડી નાખે એવો લાઉડસ્પીકરનો અવાજ રાખવો એ સામાજિક દૂષણ છે. અવાજનું પ્રદૂષણ ઘટાડવું એ શું આપણા હાથમાં નથી ? આવો, આપણે સાથે મળી અવાજનું પ્રદૂષણ ઘટાડવાનો સંકલ્પ કરીએ. આપણે ઘર, શાળા, સભા, કે મેદાન પર શાંતિ જાળવીશું. રેડિયો અને ટેલિવિઝનનો અવાજ બહુ ધીમો રાખીશું. નવરાત્રિ કે લગ્ન જેવા પ્રસંગે લાઉડસ્પીકરનો મર્યાદિત ઉપયોગ કરીશું.

- પ્રશ્નો 1) આપણા સૌ માટે ચિંતાનું કારણ ક્યુ છે ?
2) ક્યા પ્રસંગોએ રાતે મોડે સુધી લાઉડસ્પીકરનો ઉપયોગ થાય છે?
3) શું કરવું શિષ્ટાચારની વિરુદ્ધ છે ?
4) અવાજનું પ્રદુષણ ઘટાડવા આપણે ક્યો સંકલ્પ કરીશું?
5) ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

[WRITING SECTION]

Q . 2 (A) નીચેના વિશે નિબંધ લખો.

- 1) મારી શાળા 2) મારી વહાલી મમ્મી

નીચેના મુદ્દા પરથી વાર્તા લખો.

1) એક લુચ્ચો દુકાનદાર - કરિયાણાની દુકાન - એક ગ્રાહક - ખાંડ ખરીદવી - દુકાનદારનું ઓછું તોલવું - ગ્રાહકની ફરિયાદ - ' વધારે વજન ઊંચકવું નહિ પડે,' એવો દુકાનદારનો જવાબ- ગ્રાહકે ઓછા પૈસા ચૂકવવા - પૂરા પૈસા ચૂકવવા માટે દુકાનદારની માગણી - 'પૈસા વધારે ગણવા નહિ પડે' ગ્રાહકનો જવાબ - બોધ.

જેવા સાથે તેવા

એક ગામમાં એક કરિયાણાની દુકાન હતી એ દુકાનદાર બહુ જ ચાલાક હતો. તે બધા ગ્રાહકને ઓછી વસ્તુ તોલીને આપતો હતો. બધા ગ્રાહકો તેનાથી પરેશાન હતા પણ કોઈ કાઈ બોલતુ નહિ.

એક વખત એક ગ્રાહક તે વેપારીને ત્યાં ખાંડ ખરીદવા આવ્યો ત્યારે પરંતુ તે કરિયાણાના દુકાનદારે તેને ખાંડ ઓછી તોલી તો ગ્રાહકે તેને ફરિયાદ કરી કે ભાઈ આ ખાંડ તો ઓછી છે તો દુકાનદારે કહ્યું કે ભાઈ વજન વધું ઊંચકવું નહિ પડે, ગ્રાહકને ગુસ્સો આવ્યો પણ તે કાઈ બોલ્યો નહિ પરંતુ તેને બદલો લેવાનું નક્કી કર્યું તેને દુકાનદારને ઓછા પૈસા આપ્યા. તો દુકાનદારે ફરિયાદ કરી તો ગ્રાહકે એવું કહ્યું કે પૈસા વધારે ગણવા નહિ પડે.

દુકાનદાર સમજી ગયો અને બધાને ઓછી વસ્તુ આપવાનું છોડી દીધું.

[GRAMMAR SECTION]

Q.3 (A) નીચે આપેલા શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દો લખો.

1) નદી	=	સરિતા	2) વૃક્ષ	=	ઝાડ
3) કબૂતર	=	પારેવું	4) પાણી	=	જળ
5) પાન	=	પર્ણ	6) આભાર	=	ધન્યવાદ
7) પારધી	=	શિકારી	8) ચટકો	=	ડંખ
9) પળ	=	ક્ષણ	10) ભભૂત	=	ભસ્મ
11) આટો	=	લોટ	12) વૈરાગી	=	સાધુ
13) સરપાવ	=	બક્ષિસ	14) આજીજી	=	વિનંતી
15) પ્રશંસા	=	વખાણ	16) મોજ	=	આનંદ

(B) નીચે આપેલા શબ્દોના વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો લખો.

1) ઉપર	X	નીચે	2) અંદર	X	બહાર
3) દિવસ	X	રાત	4) વૈરાગી	X	સંસારી
5) ના	X	હા	6) હાલો	X	ગાંડો
7) રોજ	X	ક્યારેક	8) તાજું	X	વાસી
9) અડધો	X	આખો	10) ખુશ	X	નાખુશ

(C) નીચેના શબ્દોનો ઉપયોગ કરી વાક્ય બનાવો.

- 1) ભભૂત - ભભૂત લગાવી હું બાવો બન્યો.
- 2) રસોઇ - બા રસોઇ બનાવે છે.
- 3) ખીચડી - મને ખીચડી બહું ભાવે છે.
- 4) સરપાવ - સાડું કામ કરવાથી સરપાવ મળે છે.
- 5) કબૂતર - કબૂતર એક શાંત પક્ષી છે.
- 6) કીડી - કીડી બહું મહેનત કરે છે.
- 7) વાડી - વાડીમાં શાકભાજી ઉગે છે.

- 8) બકરી - મારા ઘર પાસે એક સફેદ બકરી દરરોજ આવે છે.
 9) ગાડું - ગાડામાં સામાન ભરીને ખેડૂત જાય છે.
 10) શિયાળ - શિયાળ બહું ચાલક છે.

નીચેના દરેક શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ આપો.

- 1) બાગ, બગીચો, ફળઝાડનું ખેતર = વાડી
 2) મરઘીનું બચ્ચું = પીલું
 3) સામસામી મદદ = સૂંઢલ
 4) લાભ મેળવવા માટે કરાતા વખાણ = ખુશામત
 5) અનાજ ઝાટકવાનું સાધન = સૂપડું
 6) ભૂલ માટે પાછળથી થતો ખેદ = પસ્તાવો
 7) ઠાઢ, તાપ અને વરસાદથી બચવા મકાન ઉપર કરેલું ઢાંકણું = છાંપડું
 8) પાણીથી ભરેલો ખાડો = ખાબોચિયું
 9) ધૂળ, માટીમાં પાણી મળીને બનતો ગારો = કાદવ, કીચડ
 10) પગથિયાવાળો કૂવો = વાવ

[LITERATURE SECTION]

Q.4 (A) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક-બે વાક્યમાં લખો.

- 1) કબૂતરે પાણીમાં પાન શા માટે ફેંક્યું?
 જ) કીડી પાણીમાં તણાઇને જતી હતી એટલે તેને બચાવવાં કબૂતરે પાન ફેંક્યું.

- 2) કબૂતર ક્યાં બેઠું હતું?
- જ) કબૂતર ઝાડ પર બેઠું હતું.
- 3) કબૂતરનો શીકાર કરવા કોણ આવ્યું?
- જ) કબૂતરનો શિકાર કરવા પારધી આવ્યો.
- 4) બાવાને જમવા માટે શું શું જોઈએ છે?
- જ) બાવાને જમવા માટે ખીચડી જેવો સાદો ખોરાક જોઈએ છે.
- 5) બા બાવાને શી આજીજી કરે છે?
- જ) બા બાવાને ચીપિયો ન ખખડાવવા માટે આજીજી કરે છે.
- 6) વેશ હટાવી બચુ બાને શું કહે છે?
- જ) વેશ હટાવી ડાહ્યો થઈને ' બા હું આવો ' એવું કહે છે.
- 7) બચુ કેવી રીતે બાવો બન્યો?
- જ) માથા પર જટા લગાવી અને શરીર પર ભભૂત લગાવી બચુ બાવો બન્યો.
- 8) ઇસ્માઇલની વાડીનું વર્ણન કરો?
- જ) ઇસ્માઇલની વાડી બારેમાસ લીલીછમ જ હોય. બાજરી પછી તરત જુવાર એમ ઇસ્માઇલની વાડી વખણાય.
- 9) મરઘીબાઈએ સૂંઢલ કરવા માટે કોને કોને પૂછી જોયું?
- જ) મરઘીબાઈએ સૂંઢલ કરવા માટે લાલિયા ફૂતરાને, ગલબા શિયાળા પાસે અને ડાહ્યા ડુક્કરને પૂછ્યું.
- 10) બકરીબહેન રસ્તા વચ્ચે જઈને શા માટે બેઠા?
- જ) બકરીબહેનને ઘર બાંધવું હતું. તે માટે ચીજ વસ્તુઓ જોઈતી હતી. તેથી તે રસ્તા વચ્ચે જઈને બેઠા.
- 11) બકરીબહેને ગાડાવાળાને શો ઠપકો આપ્યો?
- જ) બકરીબહેને ગાડાવાળાને કહ્યું કે મને બકરી નહીં પણ બકરીબહેન કહેવાનું.
- 12) બતકની માં શું ઇચ્છતી હતી ?
- જ) બતકની મા તેનું બચ્ચું પાણીમાં તરતા શીખે એવું ઇચ્છતી હતી.
- 13) બચ્યાને કોને ધક્કે માર્યો?
- જ) બચ્યાને તેના બાપાએ ધક્કે માર્યો.
- 14) બચ્યાને તરતુ જોઈને બાપાએ શું કર્યું?
- જ) બચ્યાને તરતું જોઈને બાપાએ શાબાશી આપી.

(B) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ સવિસ્તાર લખો.

- 1) મકાઇના દાણા જોઇને મરઘીને શો વિચાર આવ્યો?
જ) ઇસ્માઇલે મરઘાઘર આગળ મકાઇના દાણા વેચ્યા હતાં. આ સરસ મજાનાં મકાઇના દાણા જોઇને મરઘીને થયું કે આ બધા દાણા હું ખા-ખા કરું ને દાણા હું પકવું નહિ તે કેમ ચાલે? આમ, મરઘીને મકાઇના દાણા વાવવાનો વિચાર કર્યો.
- 2) સૌને ખુશામત કરતાં જોઇ મરઘીના મનમાં શો વિચાર આવ્યો?
જ) સૌને ખુશામત કરતાં જોઇ મરઘીના મનમાં વિચાર આવ્યો કે, ' મહેનતનાં ફળ લણવાનાં થયા ત્યારે સૌ વાહવાહ કરે છે'
- 3) ડાહ્યા ડુક્કરે મરઘીબાઇને શો જવાબ આપેલો?
જ) ડાહ્યા ડુક્કરે મરઘીબાઇને કહ્યું હતું કે, " ના રે, બાઇ ના. ખેતી વળી કેવી? આ બધા ખેતી કરે છે કોના માટે ? ખાઇપીને મજા કરો! પેટ ચોળીને શૂળ શા માટે ઊભું કરો છો? "
- 4) મકાઇ તૈયાર થયા પછી મરઘીબાઇએ અંતે શો વિચાર કર્યો?
જ) ડાહ્યા ડુક્કરે મરઘીબાઇને કહ્યું હતું કે, " ના રે, બાઇ ના. ખેતી વળી કેવી? આ બધા ખેતી કરે છે. કોના માટે ? ખાઇપીને મજા કરો! પેટ ચોળીને શૂળ શા માટે ઊભું કરો છો? "
- 5) બકરીબહેને ઘર કેવી રીતે તૈયાર કર્યું?
જ) બકરીબહેને ગોળની ભીંતો બનાવી. શેરડીના દાંડા કર્યા. છાપરા ઉપર ટોપરાનીવાટકીઓના નળિયાં બનાવ્યા. આ રીતે બકરીબહેને સરસ ઘર બનાવ્યું.
- 6) બકરીબહેન શું બોલે તો બચ્યાં બારણાં ખોલતા હતાં?
જ) બકરીબહેન આવું બોલતાં : ગોળ કેરી ભીંતલડી ને શેરડી કેરા દાંડા, ટોપરીએ ઘર છાયાં, બચ્યાં બારણાં ઉઘાડો. તે પછી જ બચ્યાં બારણાં ખોલતાં હતાં.
- 7) વાઘે બારણાં ખખડાવ્યાં છતાં બચ્યાઓએ બારણા કેમ ન ઉઘાડ્યા?
જ) બકરીબહેનના ગયા પછી વાઘ આવ્યો. તેણે બારણા ખખડાવ્યાં. અંદરથી બચ્યાઓએ પૂછ્યું : કોણ છો ? પરંતુ વાઘને બકરીબહેન જેવું બોલતા ન આવડ્યું એટલે બચ્યા સમજી ગયા કે મા નથી આવી. એટલે તેમને બારણા ન ઉઘાડ્યા..
- 8) બતકની માં બચ્યાને ક્યાં તરવા લઇ ગઇ?
જ) બતકની માં બચ્યાને પ્રથમ નદીએ તરવા લઇ ગઇ. ત્યારબાદ તળાવમાં અને ત્યારબાદ ખાબોચિયામાં અને છેલ્લે વાવમાં તરવાં લઇ ગઇ.
- 9) મીણબતીની વિશેષતા કઇ કઇ છે?
જ) મીણબતી બધાને અજવાળું આપે છે. તે ધીમે ધીમે બળે છે. તે પોતાનો પ્રકાશ આપીને બીજાને રાજી કરે છે. આ બધું તે પોતાની જાતને બાળીને કરે છે.